

Asia: VN/12734/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi liittyen pakottamalla solmitun avioliiton kumoamiseen

Avioliiton kumoaminen

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä

DVV kannattaa ehdotusta lisätä avioliittolakiin säännökset pakottamalla solmitun avioliiton kumoamisesta. Avioliiton kumoamismahdollisuus edellyttää järjestelmämuutoksia, mutta ne eivät aiheuta merkittäviä kustannuksia, mm. väestötietojärjestelmään tulee lisätä uutena avioliiton purkautumismuotona avioliiton kumoaminen ja sen seurauksena määräytyvä siivissäätö. Kumotun avioliiton oikeusvaikutukset ovat ehdotuksen mukaan pääosin samat kuin avioerossa. Ehdotuksessa nämä vaikutukset on määritelty selkeästi.

Ulkomailla alaikäisenä solmitun avioliiton tunnustaminen

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä

Ulkomailla solmitun avioliiton tunnustamisesta säännellään 115 §:ssä. Se mukaan pääsääntönä on, että ulkomailla pätevästi solmittu avioliitto tunnustetaan Suomessa, jollei se ole oikeusjärjestyksemme perusteiden vastainen. Avioliittolakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 115a §. Ehdotuksen mukaan, jos toinen puolisoista on asunut avioliiton solmimishetkellä Suomessa, ulkomailla alle 18-vuotiaana solmittua avioliittoa avioliittoa ei tunnusteta, ellei tunnustamiselle ole erityisiä syitä. Näyttötaakka tunnustamista puoltavan erityisen syyn olemassaolosta on sillä, joka vetoaa avioliiton tunnustamiseen.

DVV:n käytössä olevan sisäisen ohjeen mukaan ulkomailla alaikäisenä solmittu avioliitto voidaan tunnustaa ja merkitä väestötietojärjestelmään vasta alaikäisen tultua täysi-ikäiseksi, jos alaikäinen puoliso täytettyään 18-vuotta ilmaisee haluavansa avioliiton tulevan tunnustetuksi Suomessa. Jos lapsiavioliittojen tunnustamisesta olisi tällainen oma säännös, toisi se selkeyttä ja ohjaisi harkintaa. Myös tunnustamisesta kieltäytyminen olisi suoraan nimenomaisella pykälällä perusteltavissa, kun nykyisin perustelut tulevat AL 139.2 §:ssä säännellystä Suomen oikeusjärjestyksen perusteiden vastaisuudesta.

DVV katsoo kuitenkin, ettei pykälää tulisi rajata koskemaan vain tilanteita, joissa toinen osapuoli on avioliiton solmimishetkellä asunut Suomessa. Säännöksen tulisi sen sijaan koskea ylipäänsä kaikkia alaikäisenä solmittuja avioliittoja asuinmaasta riippumatta. Tällöin alaikäisenä solmittujen avioliittojen tunnustamisen edellytykseksi säänneltäisiin aina se, että tunnustamiselle olisi erityisiä syitä. DVV voisi aina myös edellyttää toimitettavan selvityksen näistä.

Jos säännös rajattaisiin koskemaan vain niitä tilanteita, joissa toisella osapuolella on ollut asuinpaikka Suomessa, aiheuttaisi se käytännössä ongelmia. DVV ei voisi perusteluissaan vedota tähän pykälään tilanteissa, joissa kumpikin osapuoli on avioliittoa solmittaessa asunut ulkomailla, vaikka käytännössä tunnustamista tai tunnustamatta jättämistä koskeva harkinta tehtäisiin samoin perustein kuin niissä tilanteissa, joissa toisella osapuolella olisi ollut asuinpaikka Suomessa. Erityisten syiden olemassa olon voisi kuitenkin ajatella täyttyvän harvemmin niissä tilanteissa, joissa toisella osapuolella on avioliittoa solmittaessa ollut asuinpaikka Suomessa.

DVV pitää ehdotuksessa lueteltuja esimerkkejä erityisistä syistä valaisevina ja sellaisina, jotka jo nykyisin otetaan huomioon harkintaa tehtäessä. Arvio on joka tapauksessa tehtävä aina kokonaisarvion perusteella ja yksittäisen tapauksen olosuhteet huomioon ottaen.

Muut huomiot

Onko teillä muuta lausuttavaa ehdotukseen liittyen?

-

Taipale Jari
Digi- ja väestötietovirasto - Rekisteripalvelut